

Spis treści

Wstęp (<i>Kamil Zeidler, Sebastian Sykuna, Joanna Kamień</i>)	11
<i>Monika Adamczak-Retecka</i> Stosunki dyplomatyczne między państwami członkowskimi Unii Europejskiej w świetle wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydanego w sprawie C-364/10 <i>Węgry przeciwko Republice Słowackiej</i>	13
<i>Michał Balcerzak</i> Od Ronalda Dworkina do Jerzego Zajadło, czyli o tak zwanych <i>hard cases</i> w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	21
<i>Małgorzata Balwicka-Szczyrba</i> Kilka (jeszcze) refleksji nad dydaktyką akademicką	29
<i>Tomasz Barankiewicz</i> Próba typologii metod analizy w badaniu prawa – fascynujące ścieżki twórczej analizy prawa	37
<i>Maciej Barczewski</i> Sprawiedliwość a ochrona własności intelektualnej	47
<i>Agnieszka Bielska-Brodziak, Marlena Drapalska-Grochowicz</i> Śladami ludzkiego sędziego – sędzia jako <i>homo sapiens sapiens</i>	57
<i>Tadeusz Biernat</i> Teoria trudnych przypadków (<i>hard cases</i>) – implikacje dla prawoznawstwa	67
<i>Mariusz Bogusz</i> W kierunku „usieciowienia” mechanizmów kontroli konstytucyjności prawa w Polsce	77
<i>Eugeniusz Bojanowski</i> Tworzenie struktur administracji publicznej – kilka uwag z pogranicza prawa i filozofii	87
<i>Zdzisław Brodecki</i> Czy AI może być filozofem prawa?	93
<i>Dariusz R. Bugajski</i> Działania blokadowe podczas wojny rosyjsko-ukraińskiej w świetle prawa międzynarodowego	103

<i>Ewelina Cala-Wacinkiewicz, Wojciech Szczepan Staszewski</i> Zasada pierwszeństwa w prawie i w protokole dyplomatycznym – realizacja wspólnych wartości czy regulacja stosunków między państwami?	113
<i>Tatiana Chauvin</i> Dylematy bioetyczne jako trudne przypadki tworzenia prawa	125
<i>Władysław Czaplński</i> Czego możemy nauczyć się z procesów strzelców na murze?	137
<i>Wojciech Dziędziak</i> Wykładnia prawa – kontekst aksjologii fundującej słuszność	149
<i>Radosław Giętkowski</i> O potrzebie naprawy polskiego prawa dyscyplinarnego po okresie rządów Zjednoczonej Prawicy	159
<i>Tomasz Gizbert-Studnicki</i> Interpretacja prawa a moralność – kłopoty pozytywizmu prawniczego	169
<i>Magdalena Glanc-Żabielowicz</i> Kilka uwag o komunitaryzmie	179
<i>Mirosław Granat</i> Jerzego Zajadło wykładnia wroga wobec konstytucji	189
<i>Karol Gregorczyk, Jarosław Niesiołowski</i> <i>Adeo de auctoritate iuris nostra pendet auctoritas</i> – o współczesnym znaczeniu autorytetu prawa	197
<i>Bożena Gronowska</i> Najlepszy interes dziecka w realiach polskich ośrodków strzeżonych – kolizja praw	209
<i>Robert Grzeszczak</i> Myśl Jerzego Zajadło w perspektywie prawnika europeisty – wybrane problemy ważne dla systemu Unii Europejskiej	221
<i>Joanna Helios</i> Antykoncepcja awaryjna jako <i>hard case</i> w systemie prawa	231
<i>Hubert Izdebski</i> „ <i>Ius bez lex</i> okazuje się bezradne, <i>lex bez ius</i> bardzo często bywa bezduszne”. Jak uciekać od ustawowego nihilizmu prawnego?	243
<i>Wojciech Jankowski, Przemysław Rybiński</i> <i>Ius ex fictione</i> : o sprawach testowych w dyskursie publicznym	255
<i>Wioletta Jedlecka</i> Nowa odsłona tradycyjnego sporu o aborcję	265
<i>Maciej Jońca, Katarzyna Jaworska-Biskup</i> Angielska terminologia prawnicza w polskich przekładach <i>Kupca weneckiego</i> Williama Shakespeare’a	275
<i>Joanna Kamień</i> <i>Quam legem non credo</i> , czyli o jakim prawie mówi nam Jerzy Zajadło	291

Piotr Kardas

Czy filozoficzne koncepcje prawdy mogą okazać się przydatne
w analizach teoretycznych w prawie karnym? 307

Marcin Kilanowski

Nieuchronny trud demokracji. By mniej było w nas z mas 317

Tomasz Tadeusz Koncewicz

O wierności konstytucyjnej. Kilka refleksji o odbudowie
i podtrzymaniu państwa prawa 327

Artur Kotowski

Raz jeszcze o trudnych przypadkach –
refleksje z perspektywy prawa stanowionego *vs. common law* 341

Michał Kowalski

Szekspir w Strasburgu – przyczynek do rozważań o literaturze w prawie 355

Małgorzata Król

O paremiach prawniczych i ich wartości estetycznej 367

Joanna Kruczalak-Jankowska

Powrót do źródeł, czyli po co dogmatykom filozofia prawa 377

Anna Kryniecka-Piotrak

Między indywidualizmem a wspólnotowością 385

Aleksandra Kustra-Rogatka

Po co konstytucjonalistom filozofia prawa? 395

Roman Kwiecień

Jakiej filozofii prawa potrzebują prawnicy rozstrzygający dylematy
związane z używaniem siły zbrojnej z motywów humanitarnych? 407

Jerzy Leszczyński

Figura „trudnego przypadku” w rozważaniach prawoznawczych 421

Leszek Leszczyński

O precedensie pozornym 431

Sławomir Lewandowski

Dwudziestowieczny renesans topiki z prawniczej perspektywy XXI wieku 441

Bartosz Liżewski

Interpretatio constitutionis hostilis – kilka uwag *de lege ferenda*
o metodach zwalczania kryzysu konstytucyjnego 451

Martyna Łaszewska-Hellriegel

Sędziowie i eutanazja – sprawa, która zmieniła życie 461

Ewa Łętowska

Odwaga sędziego i jej wrogowie 471

Anna Machnikowska

Odpowiedzialność sędziego za stosowanie wobec siebie
prawa wzbudzającego wątpliwości co do zgodności z Konstytucją RP 491

<i>David Malcolm</i> Myśl Jerzego Zajadło jako źródło inspiracji beletrystycznej	505
<i>Grzegorz Maroń</i> Spór rodziców o religijne wychowanie dziecka jako <i>hard case</i>	513
<i>Dorota Maśniak</i> Czy ubezpieczenia są moralne, czyli o wpływie regulacji ubezpieczeniowych na hazard moralny	521
<i>Andrzej Mączyński</i> Niezależny organ władzy sądowniczej czy łup polityczny?	531
<i>Jerzy Menkes, Marcin Menkes</i> Odpowiedzialność „korporacji transnarodowej” za pogwałcenie prawa międzynarodowego praw człowieka – studium przypadku <i>Newsun Resources Ltd v. Araya</i>	541
<i>Beata Możejko</i> Raz jeszcze o poselstwie Anselma Adornesa do Polski w 1474 r.	553
<i>Szymon Pawłowski</i> Miejsce Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka w systemie źródeł prawa III RP	561
<i>Tomasz Pietrzykowski</i> Naturalizując Radbrucha	571
<i>Robert Piszko</i> <i>Minima iuridica – ius veniae in iudicio</i>	581
<i>Jacek Potulski</i> Ile możemy zrobić, by ratować demokrację?	591
<i>Marek Smolak</i> Co może dać prawnikom teoria wykładni prawa?	599
<i>Tomasz Snarski</i> Sprawiedliwość <i>versus</i> miłosierdzie. Kilka refleksji z wykorzystaniem teorii trudnych przypadków w ujęciu Jerzego Zajadło	609
<i>Marta Soniewicka</i> Jurysprudencja jako dzielność myślenia	619
<i>Leszek Starosta</i> Przedmiot prawa sportowego w wielowymiarowej perspektywie teoretycznej	629
<i>Tomasz Stawecki</i> Logika polityczna i nowa erystyka w procesie wykładni Konstytucji RP	643
<i>Małgorzata Stefaniuk</i> Preambuła Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w kontekście estetyki prawa	653
<i>Jakub Stelina</i> Prawa człowieka <i>à rebours</i>	665

<i>Jerzy Stelmach</i> Samotne ścieżki filozofii prawa	681
<i>Mateusz Stępień</i> Czy sędzia powinien być empatyczny? Opinie polskich sędziów	687
<i>Hanna Suchocka</i> W poszukiwaniu optymalnego sposobu powoływania sędziów sądu konstytucyjnego (w świetle prac Komisji Weneckiej)	699
<i>Paweł Sut</i> Epizod szkolny w <i>Ferdynurke</i> jako metafora edukacji prawniczej	709
<i>Sebastian Sykuna</i> O staranności i sumienności prawników na pewnym przykładzie...	723
<i>Andrzej Szmyt</i> Cztery próby zmiany Konstytucji RP w IX kadencji Sejmu	733
<i>Natasza Szutta, Adrian Zaorski</i> Lord Mansfield jako egzemplifikacja sędziowskiej mądrości	741
<i>Maria Szyszkowska</i> Twórca Gdańskiej Szkoły Filozoficznoprawnej	755
<i>Sławomir Tkacz</i> „Konstytucja – pakt ze śmiercią i porozumienie z piekłem” – czyli powracając do problematyki „antyfilozofii prawa” w orzecznictwie sądowym	761
<i>Zygmunt Tobor, Mateusz Zeifert</i> Jerzy Zajadło: między literą a duchem prawa	771
<i>Piotr Uziębło</i> Co dalej z Trybunałem Konstytucyjnym? Refleksje na gruncie projektu ustawy wprowadzającej ustawę o Trybunale Konstytucyjnym	781
<i>Marcin Wiącek</i> Podstawy prawne pushbacków na granicy polsko-białoruskiej	791
<i>Tomasz Widlak</i> Nieposłuszeństwo i opór sędziowski – prawo, obowiązek, cnota	803
<i>Jacek Wiewiorowski</i> O uniwersalizmie rzymskich <i>regulae iuris</i> słów kilka	813
<i>Maciej Wojciechowski, Ewa Iwanowska</i> Między interpretacją dzieła muzycznego a wykładnią prawa	823
<i>Sylvia Wojtczak</i> Założenie normatywności tekstu w interpretacji kodeksów etyki zawodów prawniczych	835
<i>Sławomira Wronkowska</i> Być doktryną!	845

Stanisław Zabłocki

O niezakończonych sztafecie, czyli o braku konsekwencji w prawniczych,
ale nie tylko prawniczych, działaniach 853

Maurycy Zajęcki

Błąd prezentyzmu – jak chronić przed nim prawników?
(subiektywne prolegomena do wszelkiej dydaktyki
przedmiotów historycznoprawnych) 867

Wojciech Zalewski

Nierychliwie, ale w końcu sprawiedliwie.
Uwagi wokół wyroku Sądu Najwyższego z 2023 r. w sprawie procesu brzeskiego 881

Wojciech Załuski

Łagodność jako cnota polityczna 895

Marcin Zieleniecki

W kwestii niewygasającego charakteru emerytury pomostowej 905

Adam Zienkiewicz

Formuła współpracy prawnika z klientem a tzw. trudne przypadki (*hard cases*) 913

Marek Zirk-Sadowski, Bartosz Wojciechowski

Liniowość czasu w historii prawa 923

Andrzej Zwara

Kształtowanie umysłów prawniczych:
Jerzy Zajadło i wpływ serii *Horyzonty Filozofii Prawa* na praktykę prawa 937

Wykaz skrótów 945

Wstęp

Z wielką przyjemnością oddajemy do rąk Czytelników Księgę Jubileuszową Profesora Jerzego Zajadło. W 2024 r. Profesor obchodzi swoje 70. urodziny. Zgodnie z tradycją akademicką, pragnąc uhonorować Uczzonego, a przede wszystkim naszego Nauczyciela, podjęliśmy w Katedrze Teorii i Filozofii Państwa i Prawa Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego decyzję, aby w sposób najbardziej oczywisty uczcić tę okrągłą rocznicę – przygotowaniem tego właśnie tomu.

Okazało się przy tym, że przyjaciół naukowych Profesor Jerzy Zajadło ma tak wielu, iż ledwo udało nam się zmieścić wszystkie złożone do Księgi teksty w dwóch okładkach. Tym większa nasza – i mamy nadzieję przede wszystkim Profesora – radość i satysfakcja, że w niniejszej Księdze tak wielu znakomitych uczonych prezentuje swoje ustalenia naukowe. Co więcej, prawie wszystkie z nich w jakiś sposób nawiązują czy to do osoby Jubilata, czy może przede wszystkim do Jego dorobku naukowego. Nie nam – współredaktorom i członkom komitetu redakcyjnego – oceniać znaczenie tych wszystkich rozpraw. Mamy oczywiście w tej kwestii własną opinię, jednak to Szanowny Czytelnik winien sam ocenić, jak znaczący wkład w polską filozofię prawa wniósł Profesor Zajadło. My zaś możemy tylko stwierdzić, że jesteśmy dumni, mogąc się od Niego uczyć i z Nim współpracować.

W sprawach redakcyjnych wiele godzin poświęciliśmy na dyskusje, jak treści zawarte w Księdze Jubileuszowej winny zostać ułożone. W sposób oczywisty na pierwszy plan wysuwają się określone tematy i wątki, którymi Profesor Jerzy Zajadło zajmował się przez ostatnie pół wieku swojej aktywności naukowej. Równocześnie przenikają się one tak, że jeden suponuje kolejny. Trudno tu stawiać jakieś demarkacje, trudno dzielić i porządkować. Dlatego podjęliśmy dość ryzykowną merytorycznie decyzję, aby całość nadesłanych artykułów uporządkować wedle klucza alfabetycznego. W ten sposób nie wyróżniamy żadnego ze Znakomitych Autorów, choć równocześnie tracimy trochę na porządku merytorycznym całości. Jednak, jak mówią, coś za coś.

Mamy nadzieję, że niniejsza Księga Jubileuszowa, uzupełniona o tom drugi zawierający wybór najważniejszych prac Profesora Jerzego Zajadło, spotka się z uznaniem Czytelników, jako dowód ponadczasowych wartości Jego dorobku, a co równie

istotne – uznania i przyjaźni polskiego środowiska naukowego, którego przedstawiciele zaszczylili nas złożonymi do książki tekstami.

W ostatnich więc słowach tego wstępu dziękujemy wszystkim Autorom za dar w postaci ich artykułów, zaś Dostojnemu Jubilatowi życzymy wielu kolejnych lat twórczej pracy naukowej.

Gdańsk, 28 sierpnia 2024 r.

Kamil Zeidler
Sebastian Sykuna
Joanna Kamień